

Pla d'Equipaments associat al Pla de Drogodependències de Barcelona 2006-2008

Desembre 2005

1. PLA DIRECTOR DE SALUT MENTAL I ADDICCIONS DE CATALUNYA

Les polítiques de planificació en serveis assistencials s'estructuren dins del Pla Director, tant pel que fa a Barcelona com a Catalunya. Per tant, el Pla de Drogodependències de Barcelona 2006-2008 s'enmarca dins d'aquest Pla Director.

2. ANÀLISI DE SITUACIÓ

Introducció:

L'estimació del nombre de consumidors problemàtics de drogues il·legals és difícil de fer al ser una població oculta i s'han de fer servir metodologies indirectes, tot i això hi ha indicadors indirectes que ens poden orientar sobre l'evolució i tendència d'aquesta població.

L'estimació de consumidors excessius d'alcohol es més fàcil de fer a partir d'enquestes poblacionals.

Els recursos assistencials (CAS) usen un sistema d'informació que permet comptabilitzar el nombre de casos que demanen tractament, però els serveis de reducció de danys poden comptabilitzar el nombre de contactes però no els casos. Això és així arreu, també a la resta d'Europa, i és a causa de les característiques d'aquests serveis. Actualment s'està estudiant algun sistema que permeti, si més no, una aproximació.

Indicadors:

Per a la planificació de recursos de reducció de danys i de tractament, podem aplicar els següents indicadors:

1.-Estimació de les tendències dels consums. Actualment disposem com indicadors indirectes:

- *Inicis de tractament i actius en metadona del SIDB i del SIDC

- *Activitat dels centres de reducció de danys

- *Urgències i mortalitat per districte (SIDB)

2.-Enquestes poblacionals,

3.-En el cas de drogues il·legals, ser concentració urbana

4.-Ser zona de tràfic i consum, en el cas de drogues il·legals

3. CRITERIS PER A LA PLANIFICACIÓ

Criteris a l'hora de planificar i desplegar recursos:

- **Accessibilitat.** Els diferents equipaments s'acostaran als llocs de residència de les persones ateses i estaran especialment ben comunicats amb transport públic. Per definir el número d'equipaments que necessita la ciutat i els districtes on s'ubiquen es tindrà en compte la prevalença de residents consumidors de drogues en cadascun dels districtes de la ciutat.
- **Integració.** Els equipaments seran integrats dins dels espais de la xarxa d'utilització pública sanitària de Catalunya. Els accessos a l'equipament i als circuits interns podran ser independents, per evitar possibles interferències amb altres processos terapèutics.
- **Transparència.** La ubicació de cadascun dels equipaments es farà després del diàleg entre les diferents forces polítiques, socials i econòmiques, amb l'objectiu de buscar el consens.
- **Solidaritat.** La distribució territorial dels equipaments per al tractament de les persones drogodependents es farà respectant l'equilibri territorial, amb l'elaboració d'un mapa de necessitats i amb una distribució equitativa entre cadascun dels districtes de la ciutat en funció de les necessitats sanitàries, que els tècnics especifiquin. La proposta dels tècnics tindrà el suport polític de tots els grups municipals.
- **Qualitat.** Els equipaments per a persones amb drogodependències tindran les condicions, les dimensions i la comoditat que garanteixin que els tractaments que reben, des del punt de vista de la pròpia estructura física de l'equipament, reuneix totes les condicions de qualitat.
- **Veïnatge.** L'Ajuntament de Barcelona garantirà que els mitjans humans, materials i econòmics dedicats al manteniment, vigilància i garantia de qualitat de l'entorn faran d'aquests equipaments uns bons veïns, evitant situacions indesitjables i donant tranquil·litat als veïns.
- **Control i seguiment.** Allà on s'ubiquin els equipaments de drogodependències es crearan mecanismes permanents de diàleg amb els actors implicats. En aquest sentit, es constituïran:
  - a.- Una taula de coordinació amb els diferents actors implicats i afectats: gestors, tècnics, veïns, policia, els propis addictes.
  - b.- Una taula tècnica de planificació i gestió: gestors i tècnics

4. DISPONIBILITAT DE RECURSOS D'ATENCIÓ A LES DROGODEPENDÈNCIES PER DISTRICTES

Els cicles d'evolució del consum de drogues a la ciutat de Barcelona requereixen l'adaptació periòdica dels recursos sanitaris específics per aquesta població. La seva distribució en diversos indrets de la ciutat, respon tant a la necessitat de desconcentrar la pressió en un territori determinat, com a la d'atendre les pròpies necessitats de la distribució del problema.

En conseqüència amb aquests criteris, a la ciutat de Barcelona disposem en l'actualitat dels següents equipaments per districtes:

RECURSOS DE DROGUES DE BARCELONA(CAS, Recursos Soci educatius, Centres de dia, Centres residencials de curta i llarga estada, Programes intercanvi de xeringues)

Districte I CIUTAT VELLA	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 106 722	CAS Barceloneta * <i>Ciutat vella</i>	Ajuntament	IMAS	SI	X	X	X	X						x	
	CAS Creu Roja	Creu Roja	Creu Roja	Conveni	X	X	X	X						X	
	CAS SPOTT	Diputació	Diputació		X	X	X	X		X	X	X	X		Calor i Cafe (Programa de contacte socio-sanitari diürn)
	CAS CECAS (Càritas	FUNDACIÓ	CECAS	Conveni	X	x	X	X			X	X	X		
	C.T CAN PUIG	FUNDACIÓ	CECAS	Conveni								X			C.Terapeutica “ Can Puig” Curta i llarga estada
	UHD Hosp de MAR	Ajuntament	IMAS		X	X	X	x							
	SAPS	Creu Roja + ASPB+Gene	Creu Roja	. Conveni						X	X		x	X	Centre d'emergències socio-sanitàries Nocturn
	Agents de Salut al carrer	ASPB	Àmbit Prevenició	Contracte										X	
	Farmàcies	Privat				4								2	4 Centres dispensadors de metadona

	PADS	C.ROJA	C.ROJA	NO											P.d'atenció domiciliària a drogodependents Sida
	Centre Dispensador de Metadona	Generalitat	ICS	NO		X									
	P.Recollida de Xeringues	Ajuntament	Servei de Neteja												3 dies / setmana
	Centre Robadors	ASPB	Àmbit Prevenció							x	x			x	De dilluns a divendres de 10 –21,30h
	Sala Baluard	ASPB	ABD	Contracte						x	X			x	Sala de consum(6 places) Tots els dies de l'any 24 h)
	Taller Ocupacional Mercè Fontanilles	Fundació									X				
	Tallers de Salut Per dones/ hones		Àmbit Prevenció							x	X			x	

• *Sectorització

Districte II EIXAMPLE	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 262 044	UHD. Unitat d'Alcoholologia de la Generalitat H. Clínic de Barcelona	Corporació Sanitària Clínic	Corporació Sanitària Clínic	No											
	Farmàcies	Privat				7								16	7 Centres dispensadors de metadona
	Servei d'Orientació sobre Drogues (SOD)	ASPB	CEPS	Contracte							X				Atenció individual i grupal adolescents i pares Assessorament a professionals
	R.Residencial urbà Mercè Fontanilles	Fundació											x		
	Taller reinserció	SCCL	INSERCOOP								x				Programa d'assessorament individual per a la reinserció

Districte III SANTS MONTJUIC I	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 176 080	CAS Sants * <i>Eixample-Sants Montjuïc-les Corts</i>	ASPB	ABD	Contracte	X	X	X	X			X		X		
	Taller Soci laboral (OH)	ASPB	ABD								X				Alcohòlics
	P. Disminució Risc Joves Energy Control	PND+ASPB+ GENE	ABD	Subvenció											
	Info Ajuda S. d'Informació familiars	ASPB	ABD	Subvenció											Grups d'autoajuda per a pares de drogodependents
	Programa per OH sense sostre A. RAUXA	Associació	A. RAUXA							X					Furgoneta de contacte Alcohòlics sense sostre
	Farmàcies	Privat				3								6	3 Centres dispensadors de 'metadona
	Sala mòbil Zona Franca	ASPB	ABD	Contracte		X				X				X	Sala de consum(4 places)
	Unitat Mòbil de dispensació de Metadona	ASPB	Institut Genus	Contracte		X									Fa 2 parades

* Sectorització

Districte IV LES CORTS	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 83.627															
	Farmàcies	Privat				2								3	2 Centre dispensador de metadona
	Unitat Mòbil de dispensació de Metadona	ASPB	Institut Genus	Contracte		X									Fa 2 parades
	CAS Unitat d'Alcoholologia de la Generalitat H. Clínic de Barcelona	Corporació Sanitària Clínic	Corporació Sanitària Clínic	No			X				X				

Districte V SARRIA SANT GERVASI	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers Soci Educatius	C. Dia	R. Residencial DVIII. Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 139.506	CAS Sarrià <i>* Sarria Sant Gervasi- Gràcia</i>	ASPB	ABD	Contracte	X	X	X	X			X				
	Programa Esportiu de reinserció social	Àmbits Esports	ASPB/Gene	Subvenció							X				
	Farmàcies	Privat				2								4	2 Centres dispensadors de metadona

- *Sectorització*

Districte VI GRACIA	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Droques	p. Tabac						
Habitants: 119.216	Recurs residencial Urbà	Social Forma XXI	+ICAS	NO									x		
													X		
	Centre de Dia A. RAUXA	RAUXA	RAUXA+Ajut+ Gene				X				x	X	X		
	Centre Residencial Urbà	Ass.RAUXA	RAUXA +Gene	NO									x		
	Recurs residencial Urbà	A.T.R.A (Ass .per tractament de les addicions)	A.T.R.A +Benestar Social Gene.	NO									X		
	Farmàcies	Privat				4								12	4 Centres dispensadors de metadona
	Línia Verda	Generalitat	Institut Promoció Social y Salut	No											Telèfon Informació sobre Drogues de Catalunya

[illegible]

Districte VIII NOU BARRIS	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 166 627	CAS NOU BARRIS * <i>Horta Guinardò- Nou Barris</i>	ASPB	Institut Genus	Contracte	X	X	X	X			X		X		
	Agents de Salut(VIPs)	ASPB	Institut Genus	Contracte										X	
	Farmàcies	Privat				6								10	6 C. Dispensadors de metadona

• *Sectorització

Districte IX SANT ANDREU	RECURS	Titularitat	Proveïdor	Adscripció ASPB	CAS					P, de contacte Socio- sanitari	Tallers soci Educatius	C Dia	R. residencial Urbà	PIX	Observacions
					P. lliure D	metadona	P. Alcohol	P. altres Drogues	p. Tabac						
Habitants: 140 850	CAS Garbivent * <u>Sant Andreu-Sant Martí</u>	ASPB	INPROSS	Contracte	X	X	X	X			x				Taller de reinserció “Ass Retorn “
	Unitat de Drogodependències Casa Bloc	Generalitat	ICS	NO	X			X			X				
	CAS Unitat d'Alcoholisme de Barcelona	Generalitat	ICS	NO			x								
	Farmàcies	Privat		No		3								13	3 Centres dispensadors de metadona
	Recurs Residencial A.A.T.	Associació	A. d'Ajuda al Toxicòman	No								X	X		

*Sectorització

[illegible]

5. PROPOSTA DE NOUS EQUIPAMENTS EN BASE A LES NECESSITATS ACTUALS I FUTURES.

Si bé la ciutat compta actualment amb un ampli dispositiu d'assistència als malalts drogodependents, en base a les demandes de primera visita segons el districte d'origen, i a les llistes d'espera existents, així com en la previsió de la futura demanda derivada de l'ús de la cocaïna per via nasal i del cannabis, podem explicitar les següents necessitats d'equipaments per al correcte desenvolupament de l'atenció als malalts drogodependents a la ciutat de Barcelona.

1.- Centres d'Atenció i Seguiment a persones drogodependents (CAS)

- Un nou CAS a la zona d'influència dels districtes de Sant Martí i l'Eixample,.
- Reubicació del CAS de Via Favència (Nou Barris) a un nou espai sanitari, avui ocupat per serveis d'atenció primària. Aquest CAS contemplarà un programa de consum supervisat.

2.- Integració de l'atenció en drogodependències en els recursos de salut mental.

Incorporar progressivament a la cartera de serveis dels centres de salut mental l'atenció a les drogodependències.

3.- Disminució de danys.

Respecte a l'acció en disminució de danys, cal distingir entre el necessari reforç dels programes d'intercanvi de xeringues (PIX) i dispensació ambulatoria de metadona (PMM), i els programes de consum supervisat (PCS).

3.1.- Programes d'Intercanvi de Xeringues (PIX) i PMM

- Incrementar el número de farmàcies incorporades al PIX i al PMM, especialment als districtes d'Eixample, Les Corts i Nou Barris.

3.2.- Programes de Consum Supervisat (PCS)¹.

Al respecte, plantegem dues estratègies complementàries:

- 1.- Actuació directa en els llocs on hi hagi una alta concentració de consumidors per via parenteral, amb especial impacte a la via pública, concretament Ciutat Vella i Nou Barris.
- 2.- Contenció en el territori en la resta d'espais menys problemàtics per tal d'evitar el desplaçament i la concentració de malalts en determinades zones, i per acostar els serveis als seus llocs de residència habituals. Aquests equipaments estaran associats a recursos sanitaris nous o ja existents.

Per tal de respondre a aquestes dues estratègies proposem:

A.- Per a llocs d'alta concentració:

- Ampliació de l'espai de Baluart, en el marc del desenvolupament del Pla d'Equipaments.
- Creació d'un Programa de Consum Supervisat al districte de Nou Barris, en una unitat mòbil que tindrà caràcter provisional fins que es traslladi el nou CAS.

B.- Contenció en el territori

- Trasllat del CAS i del Programa de Consum Supervisat de la Vall d'Hebron als espais fixos de l'Hospital.
- Creació de Programes de Consum Supervisat a tots els CAS de nova creació i estudiar-ne la ubicació en aquells CAS ja existents en que sigui adient.

C.- Unitat Mòbil

Com a complement de les dues anteriors estratègies, proposem la creació de, com a mínim, una unitat mòbil més dedicada a l'PCS per tal de reforçar o donar assistència en aquells punts que, en un moment determinat, ho poguessin requerir.

---

¹ S'entén per consum supervisat aquell que es desenvolupa en contextos d'atenció sanitària en el marc dels programes controlats per les administracions.

D.- Equipaments de suport

- Obertura d'un hospital de dia per a pacients drogodependents a l'Hospital de Sant Pau.
- Creació de places d'alberg específicament adaptades per a la tipologia dels malalts drogodependents.
- Creació de llits per a pacients en situació de crisi a les UHD (Unitats Hospitalàries de Desintoxicació)

4.- Diàleg social

El desenvolupament de les propostes del Pla d'Equipaments anirà acompanyat d'un procés de diàleg amb les entitats socials, econòmiques i polítiques dels entorns per buscar el consens.

5.- Comissió tècnica.

- Es constituirà una Comissió Tècnica integrada per les següents persones: el Director general de Salut Pública de la Generalitat, el director de l'Organ Tècnic de Drogodependències de la Generalitat, el Gerent del Consorci Sanitari de Barcelona, el Gerent de l'Agència de Salut Pública de Barcelona i el Gerent de l'Institut Municipal d'Assistència Sanitària de Barcelona, que s'encarregarà de fer les propostes d'ubicació dels equipaments a partir dels criteris definits en el Pla d'Acció de Drogodependències.
- A aquesta comissió s'hi afegirà en cada cas el gerent o gerenta corresponent a cada Districte en funció de la ubicació proposada.
- Les propostes seran presentades i acordades en el Grup Polític de Drogues de l'Ajuntament previ acord dels Districtes, després del corresponent procés de diàleg territorial.